

Financieel perspectief 2022 - 2025

Inhoudsopgave

Financieel perspectief 2022 - 2025	1
Inhoudsopgave	4
Bestuurlijke hoofdlijnen	5
Relevante ontwikkelingen	5
Speerpunten hoofdlijnenprogramma 2020-2022	6
Tot slot	8
Financiële hoofdlijnen	9
Toenemende druk op financiële positie van gemeenten	9
De financiële positie van de gemeente Veere	9
Uitdagingen na 2022	10
Uitgelicht: programma Sociaal Domein	14
Algemene reserve	14
Woonlasten	15

Bestuurlijke hoofdlijnen

Relevante ontwikkelingen

Compensatie van het Rijk

Voor de coronacrisis was er al een groot tekort op de Jeugdzorg. Daarnaast heeft het kabinet ingevoerd dat iedereen ongeacht het inkomen recht heeft op (huishoudelijke) hulp, waardoor nu ook grote tekorten op de Wmo zijn ontstaan. Daar komen ook nog de gevolgen van de coronacrisis bij, waardoor nieuwe groepen mensen mogelijk een beroep op de gemeente zullen doen. Welke compensatie Veere van het Rijk ontvangt voor de tekorten die door deze ontwikkelingen zijn ontstaan is nog niet bekend en dus nog niet verwerkt in deze nota.

Momenteel wordt onderzocht hoe het gemeentefonds opnieuw kan worden verdeeld. De invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds staat gepland voor 2023. Dit kan grote impact hebben op de bijdrage die Veere van het Rijk ontvangt.

Coronacrisis

Het blijft onzeker hoe de coronacrisis zich ontwikkelt. We gaan er vanuit dat spoedig het vaccinatieprogramma is voltooid en de economie weer op gang komt.

In de laatste bestuursrapportage 2021 hebben we rekening gehouden met een prognose van in totaal € 1,8 miljoen nadelig door tegenvallende inkomsten en hogere kosten. We verwachten voor 2022 dat er geen tekorten meer ontstaan door corona en hierdoor dus geen nadelig financieel effect meer is op de begroting.

Sociaal domein

Net als bij andere Nederlandse gemeenten wordt de uitvoering van taken in het sociaal domein steeds duurder. Dat komt omdat de vraag naar hulp toeneemt. Vooral bij de WMO en jeugd zien we de kosten de laatste jaren vooral stijgen.

Deze ontwikkelingen drukken steeds zwaarder op de gemeentebegroting en vragen onze volle aandacht.

We proberen vat te krijgen op de kostenstijging door te sturen met inzicht. Zodat we vooraf afgewogen keuzes maken en inspelen op ontwikkelingen die nog komen. Tegelijk blijven we investeren in succesvolle preventieve voorzieningen. Voor de jeugd investeren we in voorzieningen dicht bij de kinderen, zoals de scholen, kinderopvang en de relatie huisartsen. Dit om de problematiek vroeg te signaleren en zwaardere zorg te voorkomen. Voor de Wmo investeren we in de zelfredzaamheid van onze inwoners door bijv. het versterken van de onafhankelijke cliëntondersteuning. Daarnaast hopen we op steun van het Rijk ten aanzien van geld of andere regelgeving.

De kosten van het sociaal domein ramen we op het niveau van 2021; dit is volgens de begrotingscirculaire van de provincie. Daarmee lopen we wel risico voor 2022, omdat we geen rekening houden met autonome groei en ook niet met een hogere bijdrage van het Rijk.

Parkeerbeleid 2e fase

De eerste fase van de uitvoering van het parkeerbeleid is afgerond. Door in Zoutelande net als in Domburg en Veere betaald parkeren in te voeren, worden deze drie toeristische kernen op gelijke wijze behandeld. In 2021 start de zorgvuldige voorbereiding van de tweede fase van de implementatie in 2022.

Het instellen van betaald parkeren op terreinen buiten de bebouwde kom, waar veel (dag)toeristen parkeren, is hier onderdeel van.

In het najaar van 2021 en het voorjaar van 2022 gaan wij inventariseren of en waar er mogelijkheden zijn om een gratis parkeerterrein te realiseren bij Zoutelande. Als er mogelijkheden zijn zal de raad worden voorgesteld om deze in de begroting op te nemen.

In het parkeerbedrijf gaat veel geld om. Daarom stellen we een parkeerfonds voor dat enerzijds als buffer dient om bijvoorbeeld slechte zomers op te vangen. Anderzijds creëren we hiermee een kas waaruit investeringen gedaan kunnen worden voor toiletgebouwtjes, laadpalen, groenvoorzieningen, verbetering van duinovergangen et cetera. We denken na over de doorontwikkeling van het parkeerfonds naar een mobiliteitsfonds.

Het aantal diefstallen van elektrische fietsen is toegenomen. In de raad is gevraagd naar toezicht op fietsparkeerplaatsen bij strandovergangen. Navraag leert dat steeds meer elektrische fietsen digitaal

beveiligd zijn met een zogenaamde GPS-tracker. Het is de vraag of het investeren in bewaakte fietsparkeerplaatsen nodig is en hoeveel budget de raad daarvoor beschikbaar wil stellen. Na de zomer 2021 gaan we het parkeerbeleid uitgebreid evalueren. In november presenteren we de uitkomsten aan de raad. Dan zien we of er aanpassingen in het parkeerbeleid nodig zijn.

Omgevingswet

De Omgevingswet gaat op 1 juli 2022 in werking en staat voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Het biedt gemeenten de mogelijkheid om met overzichtelijkere regels de leefomgeving meer in samenhang in te richten. Een van de pijlers van de Omgevingswet is inwoners en ondernemers met een initiatief sneller en beter van dienst te zijn. Dit brengt een groot aantal veranderingen met zich mee voor de gemeentelijke organisatie. Er moeten organisatorische veranderingen worden doorgevoerd op het gebied van taken, structuur, technologie, processen en mensen.

Dat is een enorme inspanning, zeker voor Veere waar relatief veel aanvragen voor bestemmingsplannen worden ingediend. Dit komt omdat Veere een kleine gemeente is met weinig inwoners, maar met een relatief groot oppervlak en een enorme hoeveelheid toeristen die op ons grondgebied verblijven. Naast een enorme inspanning kost het ook veel geld, denk bijvoorbeeld aan de investeringen op het gebied van ICT.

Woonlasten

De aanslag gemeentelijke belastingen bestaat in het algemeen uit de onroerende zaakbelastingen(OZB), de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. De raad heeft vorig jaar besloten de OZB te verhogen met 10% in 2 stappen van 5%. Dit jaar komt alleen de inflatieverhoging van 1,2% hier bovenop. Voor alle andere woonlasten, waaronder de afvalstoffenheffing en rioolheffing, geldt dat we kunnen volstaan met de inflatieverhoging van 1,2%. Na de invoering van diftar hebben bewoners zelf invloed op een deel van de afvalstoffenheffing. Dit is afhankelijk van hoe goed je afval scheidt. De gemeente Veere behoort hiermee, ook in 2022, nog steeds tot een van de goedkoopste gemeenten in Zeeland. Zie de tabel bij de Financiële Hoofdpijnen.

Speerpunten hoofdlijnenprogramma 2020-2022

Dit college investeert in maatschappelijke voorzieningen, de balans tussen leefbaarheid en toerisme en het realiseren van duurzaamheidsdoelstellingen.

Maatschappelijke voorzieningen

Al enige tijd werken we aan de verbetering van de maatschappelijk voorzieningen in Veere. Maatschappelijk voorzieningen zijn bijvoorbeeld zwembaden, schoolgebouwen, dorpshuizen en sport- en gymzalen. Deze gebouwen zorgen voor de samenhang in de kernen van onze gemeente en versterken de leefbaarheid.

Sommige van deze gebouwen hebben achterstallig onderhoud of voldoen niet meer aan de eisen van deze tijd. Het opknappen, verbouwen en vernieuwen kost heel veel geld. Daarom bereiden we de plannen zorgvuldig voor.

De investeringen zijn zo omvangrijk dat niet alles tegelijk kan. Daarom is er een knip gemaakt in twee fasen. In de eerste fase zijn Aagtekerke, Serooskerke, Oostkapelle en Westkapelle aan de beurt. We investeren de komende jaren in:

- 5 nieuwe scholen;
- 4 sportaccommodaties;
- 4 dorpshuizen;
- 1 zwembad;
- sportvelden.

Alle plannen worden samen met de betrokken partijen gemaakt.

Financiering

Veel van onze maatschappelijke voorzieningen zijn toe aan verbetering en dat kost veel geld. Met deze eerste fase is een belangrijke stap gezet in het financieel beheer en onderhoud van de maatschappelijke voorzieningen. Door de gunstige financiering tegen een lage rente hebben we meer armslag gekregen.

Leefbaarheid en toerisme

We willen het woon- en werkplezier voor onze inwoners vergroten en tegelijkertijd onze omgeving aantrekkelijk houden voor onze toeristische bezoekers. In 2022 investeren we onder andere in:

- recreatief strand (onder andere zandfonds);
- versterken toeristisch product in de vorm meer fietspaden en meer ruiterspaden;
- parkeerruimte in woonwijken voor de inwoners;
- inzaaien prachtige bloemenranden langs de akkers;
- meer groen (extra bomen, mooiere dorpsentrees; vlindertuinen);
- operatie Steenbreek waarmee we mensen stimuleren hun tuin een stukje groener te maken;
- onderwijsbegeleiding;
- de Duinweg en Langedam in Zoutelande;
- trapveldjes en speelplaatsen;
- extra controle op oneigenlijk gebruik van woningen;
- herinrichting Dorpsplein Koudekerke;
- verduurzamen verlichting gymzaal Domburg, Koudekerke en Meliskerke;
- cultuur (onder andere gastheerschap en inspiratiepunten in de musea en de Grote Kerk);
- autoluw maken kernen Veere en Domburg;
- tracéstudie rondweg Grijskerke en Aagtekerke;
- onderzoek verkeersafwikkeling Domburg;
- vernieuwen parkeerterrein Breezand Vrouwenpolder;
- maatregelen bestrijden droogte sportvelden;
- riolering en afvalverwerking (extra investeringen door klimaatverandering);
- opknappen parkeerterrein Nieuwstraat Zoutelande (bestraten, toiletgebouw);
- beleefpad strandovergang Oranjezon;
- verduurzamen oudere goedkopere woningen;
- verder verbeteren kwaliteit strandonderhoud (via SSV);
- uitbreiding begraafplaats Oostkapelle.

Handhaving is essentieel voor de leefbaarheid. Een bijzonder punt van aandacht in dit verband is de handhaving van het tweede woningbeleid.

Leefomgeving

De klimaatverandering heeft gevolgen voor onze leefomgeving. Lange perioden van droogte worden afgewisseld door hevige regenval. Dit betekent extra kosten voor ons riool en de openbare ruimte. Voor het klimaat is duurzaam afvalbeheer erg belangrijk. Afvalverwerking wordt steeds duurder, maar voor wie afval goed scheidt zal dit in 2022 beperkt blijven. Want in 2022 wordt diftar in de gemeente ingevoerd. Diftar staat voor gedifferentieerde tarieven. Met diftar bestaat de afvalstoffenheffing uit een vast bedrag en een variabel bedrag. Het variabele bedrag bepaalt de bewoner zelf aan de hand van het wel of niet scheiden van afval.

Een belangrijk ander aspect van onze leefomgeving is de groei van het toerisme. Hierdoor wordt het steeds drukker op de weg. Hierdoor ontstaan allerlei problemen. Wanneer we ergens een probleem aanpakken, ontstaat elders een probleem. Daarom vraagt dit om een brede analyse van de verkeersproblemen.

Ook bomen en extra groen verbeteren onze leefomgeving. We willen daarom inzetten op minder bestrating, meer bomen en meer vlindertuinen. Deze ontwikkelingen vragen om investeringen.

Ook het oplossen van het energievraagstuk vraagt om extra geld. De gemeente Veere wil met een op te richten duurzaamheidsfonds geld beschikbaar hebben voor mooie duurzame initiatieven. In de jaren 2022 en 2023 storten we in dit fonds jaarlijks € 200.000. Vanaf 2024 is een jaarlijkse storting voorzien van € 100.000 per jaar.

Er is geld beschikbaar (van de gemeente en Provincie) om een beperkt aantal goedkopere particuliere woningen te verduurzamen. De woningeigenaren die hiervoor in aanmerking komen kunnen met dit geld hun woning verduurzamen, eventueel gecombineerd met renovatiewerkzaamheden en het levensloopbestendig maken van de woning. De relatief kleine bijdrage voor de bewoner kan volledig gefinancierd worden met een lening van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting.

Uit onderzoek komt naar voren dat veel van de bestaande woningbouwplannen niet aansluiten bij de behoefte namelijk; woningen voor starters, doorstromers en senioren. Bij nieuwe plannen is levensloopgeschikt het uitgangspunt, daar sturen wij actief op. Ook in 2022 bekijken we de mogelijkheden om versneld betaalbare woningen te realiseren.

Tot slot

Veere heeft veel kansen, maar ook veel uitdagingen. We zijn mooie, landelijke gemeente met veel verschillende kernen, met relatief weinig inwoners maar met veel bezoekende toeristen. Dit leidt tot vraagstukken die horen bij een middelgrote stad, denk aan vergunningaanvragen, verkeersafwikkeling en handhaving. Dat kost veel geld. Tegelijkertijd moet Veere het doen met een organisatie die past bij een klein inwoneraantal. Gelukkig is Veere nog steeds een van de goedkopere gemeentes van Zeeland

Om financieel gezond te blijven zal voor de nieuwe raad en een volgend college het stellen van prioriteiten en het maken van keuzes ook belangrijk zijn. Dat geldt vooral voor de terreinen: Organisatie (Ruimtelijke Ordening), ICT, Sociaal Domein, Omgevingswet, Duurzaamheid, Parkeren en Verkeer.

Deze uitdagingen worden bij de Financiële Hoofdlijnen omschreven en toegelicht.

Financiële hoofdlijnen

In de financiële hoofdlijnen geven we op hoofdlijnen een overzicht van de financiële positie en financiële ruimte. Daarbij ligt de focus op de bestuurlijke relevante ontwikkelingen.

Toenemende druk op financiële positie van gemeenten

Met enige regelmaat verschijnen er de laatste maanden onderzoeken en publicaties over de financiële positie van gemeenten.

Het onderzoek 'Gemeenten in de knel', dat is uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken, laat zien dat de financiële positie van gemeenten zorgelijk is. Gemeenten hebben te maken met oplopende kosten in het sociaal domein en tekorten bij de uitvoering van hun taken en moeten alle zeilen bijzetten. De tekorten leiden tot een lager voorzieningenniveau omdat gemeenten minder geld uit kunnen geven. Dit speelt zich met name af in de openbare ruimte en in het maatschappelijke domein zoals vervanging van het maatschappelijk vastgoed.

De provinciale toezichthouders komen in hun jaarlijkse rapportage ook tot bovengenoemde conclusies. De OZB-verhogingen, interen op reserves en verminderen van investeringen staan op gespannen voet met een duurzaam en solide financieel beleid en leggen een grote druk op de toekomst.

'Zeeuwse gemeenten dreigen kopje onder te gaan' kopt Binnenlands Bestuur van 10 maart 2021. De financiële positie van de dertien Zeeuwse gemeenten is al slecht, maar met het huidige voorstel tot herverdeling van het gemeentefonds verslechtert deze nog verder. Er wordt onvoldoende rekening gehouden met specifieke Zeeuwse kenmerken, zoals de geografische ligging. Dit is zorgelijk.

Het onderzoeksinstituut COELO zegt in de recente publicatie 'Gemeentefinanciën zijn onhoudbaar' dat gemeenten financieel te afhankelijk zijn van de rijksoverheid. Die stelt onvoldoende middelen ter beschikking. De groei van het gemeentefonds loopt al 10 jaar achter bij de ontwikkeling van de inflatie en de omvang aan taken die gemeenten met die uitkering uitvoeren. Dit is nog verergerd door de zogenaamde opschalingskorting op het gemeentefonds (vanaf 2015 oplopend naar € 1 miljard). Dit bedrag zouden gemeenten kunnen besparen door te fuseren tot megagemeenten was het idee. Door die grote herindelings-operatie ging een streep maar het kabinet hield vast aan die korting. Een ander probleem is dat bij taakoverdrachten van het Rijk aan gemeenten er onvoldoende middelen zijn meegegeven. Alleen aan de jeugdzorg geven gemeenten al € 1,7 miljard meer uit dan zij van het Rijk ontvangen.

De financiële positie van de gemeente Veere

De problemen die hiervoor zijn beschreven over de toenemende druk op de financiële positie gelden ook voor Veere. Niettemin gaan we binnen de financiële mogelijkheden het maximale doen en houden we Veere financieel gezond. Dit betekent voor 2022 een begroting met ruimte voor investeringen in de leefbaarheid, zonder extra verhoging van de belastingen.

De totale programmabegroting van Veere is circa € 70 miljoen. We hebben ten opzichte van de begroting van vorig jaar (€ 68 miljoen) meer te besteden. De begroting van 2021 is ten opzichte van het voorgaande jaar ca € 4 miljoen toegenomen. Dit kwam met name door investeringen in leefbaarheid en toerisme, maatschappelijke voorzieningen, sociaal domein en leefomgeving. De inkomsten en uitgaven zijn in balans gebracht door belastingverhogingen en het uitbreiden van betaald parkeren langs de kust. We spreken hier over een begroting van € 68 miljoen. Voor de begroting 2022 nemen we de budgetten van de programma's als uitgangspunt en verhogen die met de financiële gevolgen van het reeds vastgestelde beleid die onvermijdelijk zijn. Hierdoor groeit de begroting 2022 ten opzichte van 2021 met € 1,5 miljoen. Dit komt voornamelijk door een forse toename van kosten in het programma Sociaal Domein. Dit programma kent het grootste budget, namelijk € 18 miljoen.

Door het opnemen van alleen het hoogstnoodzakelijke voor 2022 kunnen we een bijna sluitende begroting voor 2022 aanbieden. We hebben hierbij nog geen rekening gehouden met extra geld van het Rijk voor de jeugdzorg. Ook met de gevolgen voor de algemene uitkering uit het gemeentefonds uit de meicirculaire 2021 van het Rijk is nog geen rekening gehouden. Voor de jaren na 2022 zien we een aantal grote uitdagingen op verschillende gebieden. Gelet op de beperkte beschikbare financiële ruimte betekent dit dat de nieuwe gemeenteraad en het nieuwe college keuzes dient te maken.

We hebben op hoofdlijnen een financieel perspectief opgezet voor de komende begroting. Dit bestaat uit algemene uitgangspunten, autonome ontwikkelingen en nieuwe uitdagingen op basis van bestaand beleid en het Hoofdlijnenprogramma. Het vertrekpunt is het saldo in de meerjarenramingen zoals gepresenteerd in de begroting 2021. De cijfers zijn mutaties op de eerder vastgestelde meerjarenramingen (na begrotingswijzigingen).

Meerjarenramingen	2022	2023	2024	2025
1. Resultaat o.b.v. uitgangspunten	-30	-30	-30	170
2. Autonome ontwikkelingen	400	650	650	650
3. Algemene uitkering (herverdeling gemeentefonds)	550	770	660	660
4. Besparingen	560	430	430	430
5. Algemene dekkingsmiddelen	80	180	380	380
6. Financiële ruimte	1.560	2.000	2.090	2.290

Tabel 1: Financiële ruimte x € 1.000.

Toelichting

1. Voor het opstellen van de begroting en de meerjarenramingen stellen we algemene uitgangspunten op. Dit betreft onder meer het inflatiepercentage voor lonen (0,6%) en prijzen (1,5%), de VZG-richtlijn voor begrotingen van gemeenschappelijke regelingen, het rentepercentage bij kapitaallasten (1%), het algemene inflatiepercentage voor belastingen en tarieven (1,5%) en de extra verhoging van de OZB (5%) die in de vorige begroting voor 2022 al uitgangspunt was.
2. Op basis van de jaren tot en met 2019 zien we een groei in het aantal toeristische overnachtingen van gemiddeld 5%. We ramen vanaf 2022 als autonome ontwikkeling een meeropbrengst toeristenbelasting van € 400.000. Verder verwachten we dat het tarief toeristenbelasting, gelet op de bestaande afspraken over het verhogen in verband met inflatie, met ingang van 2023 met € 0,05 zal stijgen. De hogere opbrengst van € 250.000 ramen we vanaf 2023.
3. In de vorige meerjarenbegroting hebben we rekening gehouden met de gevolgen van de herverdeling van het gemeentefonds. De inschatting was destijds een nadeel van € 50 per inwoner, in twee gelijke stappen vanaf 2022. Recente informatie, die overigens nog niet definitief is, wijst uit dat de nieuwe integrale verdeling van het gemeentefonds ingaat vanaf 2023 en het nadeel voor Veere op ca. € 20 per inwoner uitkomt. Deze wijziging verwerken we nu vooruitlopend op de definitieve uitkomsten.
4. In dit financieel perspectief hebben we gekeken naar besparingen om de kosten meer in balans te brengen en financiële ruimte te creëren. De besparingen realiseren we door de materiële kosten voor 2022 niet te indexeren, te bezuinigen op communicatiekanalen (meer digitaal), dienstverlening (processen anders organiseren), bedrijfsvoering en uitstellen van bestaande prioriteiten (visiedocument dienstverlening en 2^e casus regisseur).
5. Bij de algemene dekkingsmiddelen verwerken we autonome ontwikkelingen in belastingopbrengsten, lagere rentekosten in verband met de omzetting van een geldlening, het te verwachten dividend Evides (vanaf 2023) en het uitstel van sparen voor de 2^e fase project maatschappelijke voorzieningen.

De financiële ruimte voor 2022-2025 is de optelling van 1 tot en met 5. Dit is nieuwe financiële ruimte ten opzichte van de eerder vastgestelde meerjarenramingen.

Uitdagingen na 2022

Veere staat voor een aantal opgaven met forse financiële gevolgen. Deels zijn dit opgaven die voortvloeien uit wetgeving die we simpelweg moeten uitvoeren, deels vloeien die voort uit eigen beleid. Daarnaast is het noodzakelijk om verbeteringen door te voeren om de gemeentelijke organisatie gereed te maken voor de toekomst. Het totaal van de opgaven moet passen binnen de financiële ruimte. Dit betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden. Voor de begroting 2022 doet het college een voorstel. Voor de periode na 2022 zijn de keuzes aan de nieuwe raad en het nieuwe college.

De opgaven voor Veere zijn in onderstaande tabel gepresenteerd. Het gaat om nieuwe uitgaven bovenop de bestaande meerjarenramingen. Als leeswijzer nog het volgende:

1. In een bandbreedte zijn de kosten aangegeven, waarbij het minimum de ondergrens is van wat financieel nodig is om het hoogstnoodzakelijke van de uitdagingen te doen. Het maximum

geeft de kosten weer als we kiezen voor de meest wenselijke uitvoering. Onder de tabel zijn de varianten per opgave toegelicht.

2. Het college stelt voor om in de programmabegroting 2022 voor de uitdagingen de minimale kosten op te nemen, want voor het maximum is in 2022 geen financiële ruimte. Het voorstel in de tabel 2 kolom 2022 betreft de keuze van het college voor de begroting 2022.
3. Voor de jaren 2023-2025 zal de nieuwe raad en het nieuw college keuzes maken.

Uitdagingen	Bandbreedte 2022-2025		2022	2023	2024	2025
	minimaal	maximaal	voorstel			
A. Sociaal domein	1.250	3.690	1.250	1.180	1.140	1.100
B. Duurzaamheid	0	280	0	220	220	220
C. Omgevingswet	0	320	0	170	170	170
D. Organisatie	360	640	360	360	320	320
E. ICT	120	260	120	259	259	259
F. Parkeren	PM	PM	0	0	0	0
G. Verkeer	0	0	0	0	0	0
H. Overig	110	170	110	80	90	140
I. Totaal	1.840	5.510	1.840	2.270	2.200	2.210

Tabel 2: Uitdagingen x € 1.000.

Keuzes voor 2022 werken door in de jaren daarna en zijn als minimum opgave nodig.

A. Sociaal domein

Bij het onderzoek van de provincie naar de begroting 2021 is gebleken dat het merendeel van de gemeenten verregaande maatregelen heeft getroffen om tot een structureel en reëel sluitende begroting te komen. Het merendeel van deze maatregelen ligt in het sociaal domein. Veel gemeenten ramen de taken (inclusief de te nemen maatregelen) die reëel zijn. Dit maakt zichtbaar dat de inkomsten vanuit het Rijk de kosten in het sociaal domein niet meer compenseren en er tekorten ontstaan bij gemeenten.

Het onderzoeksbureau AEF (Andersson Elffers Felix) heeft in 2020 een onderzoek uitgevoerd naar de financiële tekorten in de jeugdzorg (Stelsel in groei (vng.nl)). Het onderzoek laat zien dat gemeenten, nadat de jeugdzorg naar de gemeenten is gegaan, in een paar jaar tijd fors meer zijn gaan uitgeven aan jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Besluitvorming over een structurele oplossing in termen van benodigd budget en aanpassing in het stelsel voor de uitvoering van de Jeugdwet vanaf 2022 is aan een volgend kabinet. De resultaten van het onderzoek dienen als inbreng voor de kabinetsformatie. De uitkomsten van het onderzoek zijn hierbij zwaarwegend. Dit in het licht van de jeugdhulpplicht van gemeenten en de noodzaak van sluitende begrotingen.

Bij het onderzoek van de begroting 2021 ziet de provincie dat de uitgaven voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) sterk toenemen. Oorzaak van de toename is de invoering van het abonnementstarief en de vergrijzing. De groei van de vraag naar Wmo-ondersteuning zet de financiële mogelijkheden van gemeenten onder druk.

Minimaal De provincie als toezichthouder beoordeelt of de ramingen en ook eventuele taakstellingen in de begroting en meerjarenraming voor het sociaal domein reëel zijn en welke risico's gemeenten lopen. Daarbij betreft de provincie tenminste de realisatie van de laatste jaarrekeningen, de verwachte realisatie voor het jaar 2021 en de verslagen van de accountant.

Maximaal In de meerjarenramingen zijn tot en met 2023 en tot en met 2025 de te verwachten groei niet meegenomen. Met andere woorden; we houden de ramingen constant op het niveau 2021/2022. Als we uitgaan van de prognoses in de rapportage 'Sturen met inzicht' kwantificeren we de hogere kosten (maximaal) in de bandbreedte voor 2025 (€3.850.000).

B. Duurzaamheid

De komende jaren ligt er een enorme opgave om Nederland duurzaam te maken. Het tegengaan van klimaatverandering, het aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en een overgang naar een circulaire economie zijn hierbij essentieel. Om dat te realiseren is het Interbestuurlijk Programma

(IBP) van start gegaan. Daarin is door het Rijk en de decentrale overheden vastgelegd dat hun samenwerking op een aantal grote maatschappelijke thema's, waaronder duurzaamheid en klimaat, wordt verbeterd.

Inhoudelijke afspraken over het klimaat, waar ook bedrijfsleven en maatschappelijke partijen verantwoordelijkheid voor dragen, zijn vastgelegd in het Klimaatakkoord.

Elke gemeente, provincie en waterschap werkt op dit moment binnen regio's samen met belanghebbenden aan een Regionale Energiestrategie (RES). De RES is een instrument om samen te komen tot keuzes voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de bebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag en energie infrastructuur.

Van decentrale overheden wordt verwacht dat zij een groot deel van de groei van de algemene uitkering ten goede laten komen aan klimaatbeleid en de energietransitie. De provincie ziet dat gemeenten in de huidige economisch onzekere tijden minder budget aan het klimaat besteden, met als gevolg dat zij de afspraken over het klimaat niet (geheel) kunnen nakomen.

Minimaal voor 2022 komt er geen nieuw extra budget beschikbaar en voeren we het programma uit met bestaande budgetten.

Maximaal we ramen werkbudgetten en formatie voor het programma duurzaamheid (fysieke leefomgeving, energietransitie, klimaatadaptie, circulaire economie en duurzame mobiliteit).

C. Omgevingswet

De wet- en regelgeving voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water wordt gebundeld en is het de bedoeling om het aanvragen van vergunningen te vereenvoudigen. Dit betekent één wet die ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving (openbare ruimte) stimuleert en kwaliteit borgt. De gebruikers staan hierbij centraal.

Met de nieuwe wet zijn het Rijk, de provincies en gemeenten voortaan verplicht een omgevingsvisie te maken. Dit is een strategische visie voor de lange termijn voor de hele fysieke leefomgeving. De invoering van deze wet vraagt om een enorme inspanning die veel geld kost.

Minimaal voor 2022 komt er geen extra budget beschikbaar en voeren we noodzakelijke werkzaamheden uit met bestaande budgetten.

Maximaal opnemen in de begroting van een incidenteel budget voor 3 jaar voor het omgevingsplan.

D. Organisatie

Complexe vraagstukken op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling, bijvoorbeeld de Omgevingswet, vragen om extra deskundigheid en een andere organisatie. Hierbij is extra formatie onvermijdelijk.

Minimaal voor 2022 nemen we budget op voor de 1^e fase van het plan om verbeteringen in de organisatie door te voeren, voor formatie interne controle (de rechtmatigheidsverklaring is een nieuwe wettelijke taak) en ondersteuning van de griffie.

Maximaal naast het uitvoeren van de wettelijke taken is het nodig voor complexe vraagstukken ook verdere aanpassingen door te voeren in de organisatie om integraal en afdeling overstijgend (projectmatig) te kunnen werken. Extra en meer specialistische formatie is daarbij wenselijk.

E. ICT

We merken dat niet alleen de dienstverlening hogere eisen stelt op het gebied van ICT maar ook de toename van digitalisering en thuiswerken om een steeds hoger niveau van ICT. Het is noodzakelijk om te investeren in de ICT infrastructuur om daarmee de dienstverlening te waarborgen. Daarnaast moeten we op advies van de VNG en toezichthoudende organen de informatiebeveiliging uitbouwen om calamiteiten te voorkomen. Dit is nodig gelet op de snel toenemende dreigingen en risico's en de toenemende afhankelijkheid van de ICT-infrastructuur en het ICT-systeem.

Minimaal voor 2022 nemen we budget op voor de onvermijdelijk hogere uitgaven in verband met de verlenging van diverse licenties (mail, office software, zoom) en het verzwaren van het serverpark en de lijnverbindingen.

Maximaal opnemen van extra budget voor uitbreiding van de informatiebeveiliging en uitwijkvoorzieningen voor de ICT-omgeving.

F. Parkeren

Op dit moment zijn de uitkomsten van het nieuwe parkeerbeleid nog niet bekend. Er is nog geen zicht op de parkeeropbrengsten over het hele jaar. De financiële consequenties van de evaluatie van het parkeerbeleid ramen we PM omdat we die niet vooraf kunnen inschatten.

De investeringen betreffende parkeren dekken we uit bestaande budgetten en het parkeerbonds. Hier komen we bij de begroting met een voorstel voor.

Minimaal als er geen wijzigingen in het beleid komen zijn de extra kosten of lagere opbrengsten gering. Of de parkeeropbrengsten over het hele jaar gaan uitkomen op de geraamde opbrengsten, is nu nog niet bekend.

Maximaal de financiële gevolgen van aanpassingen in het parkeerbeleid. Afhankelijk van de aanpassingen die doorgevoerd worden en die geld kosten wordt deze post groter.

G. Verkeer

We willen de uitdagingen van de toekomst te lijf gaan en het mobiliteitsvraagstuk in Veere (openbaar vervoer, groei toerisme) oplossen.

Minimaal er is budget opgenomen voor onderzoek verkeersafwikkeling, formatie verkeer (voor 1 jaar) en onderzoek mobiliteits-hubs (met dekking uit bestaande budgetten). Een mobiliteits-hub is een plek waar verschillende typen vervoer samenkomen.

Maximaal om de uitdagingen te lijf te gaan is structureel extra formatie en budget nodig.

H. Overig

Dit is een verzameling van overige prioriteiten die niet in de andere rubrieken vallen. Het zijn ook prioriteiten die uit andere budgetten gedekt worden.

Minimaal hogere uitgaven voor: accountantsdiensten, de uitvoering van de leerplicht, de ondernemersmanager en deelname OZO. Voor cultuur, onderwijs en recreatie ramen we bedragen met dekking uit bestaande budgetten.

Maximaal idem.

Totaalbeeld

Als we ons voorstel voor de uitdagingen in 2022 tot en met 2025 vergelijken met de financiële ruimte in die jaren, dan geeft dit het volgende beeld.

Totaalbeeld (minimaal)	2022	2023	2024	2025
J. Financiële ruimte	1.560	2.000	2.090	2.290
K. Totaal uitdagingen (minimaal)	-1.840	-2.270	-2.200	-2.210
L. Eindsaldo meerjarenramingen	-280	-270	-110	80
M. Dekking algemene reserve	280			

Tabel 3: Totaalbeeld (minimaal) x € 1.000.

J. Dit is de financiële ruimte zoals gepresenteerd in tabel 1, nr. 6.

K. Dit is het totaal van de uitdagingen dat hoogstnoodzakelijk is en het voorstel van het college is. Zie tabel 2, onderdeel I.

L. Het eindsaldo is het verschil tussen J en K. Een negatief bedrag is een tekort. Het jaar 2025 sluit met een positief resultaat van € 80.000.

M. We stellen voor om het tekort in de begroting 2022 van € 280.000 in eerste instantie te dekken uit de algemene reserve. We streven er naar om in de begroting 2022 die we in oktober aanbieden dit tekort omlaag te brengen.

Als we uitgaan van het maximaal inzetten op de verschillende uitdagingen, geeft dit het volgende beeld.

Totaalbeeld (maximaal)	2022	2023	2024	2025
N. Financiële ruimte	1.560	2.000	2.090	2.290
O. Totaal uitdagingen (maximaal)	-2.710	-4.110	-4.640	-5.330

Tabel 4: Totaalbeeld (maximaal) x € 1.000.

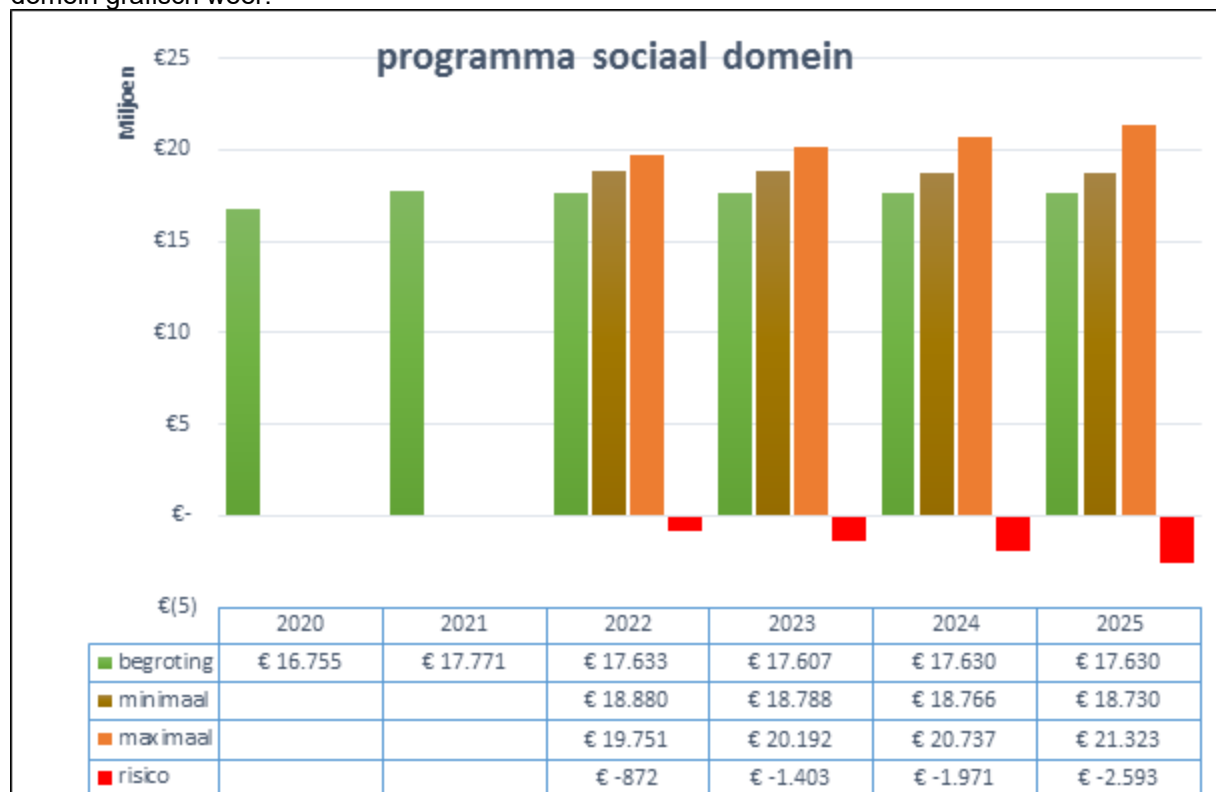
N. Dit is de financiële ruimte zoals gepresenteerd in tabel 1, nr. 6

O. Dit is het totaal van de uitdagingen dat in de bandbreedte maximaal nodig is. Zie tabel 2, onderdeel I.

Uitgelicht: programma Sociaal Domein

De uitdagingen die hiervoor zijn gepresenteerd zijn gerubriceerd naar onderwerp. Deze onderwerpen komen niet overeen met de programma's in de begroting, maar zijn er wel onderdeel van. Alle uitdagingen komen uiteindelijk wel volgens de reguliere indeling van programma's in de begroting. Het zijn nieuwe uitgaven die bovenop de bestaande meerjarenramingen komen. In de begroting 2022 presenteren we de uitgaven per programma.

Hieronder gaan we specifiek in op het programma sociaal domein omdat dit de grootste uitdaging is. In de spreektaal is het sociaal domein gelijk aan de Wmo en de jeugdzorg. De programmabegroting is meer want sociale werkvoorziening en inkomensregeling horen daar ook bij en het investeren in algemene voorzieningen dicht bij onze inwoners, zoals het maatschappelijk werk, kinderopvang, vrijwilligerswerk en mantelzorgondersteuning. We geven de ontwikkeling in het programma sociaal domein grafisch weer.

Grafiek 1: programma sociaal domein 2020 – 2025.

Toelichting:

Minimaal: het budget dat we volgens de begrotingsrichtlijn van de provincie minimaal moeten opnemen in de begroting. Dat is ook het voorstel van het college.

Maximaal: het maximale budget als we rekening houden met prijs- en volumeontwikkelingen in 2022-2025. Zie ook de rapportage 'Sturen met Inzicht'.

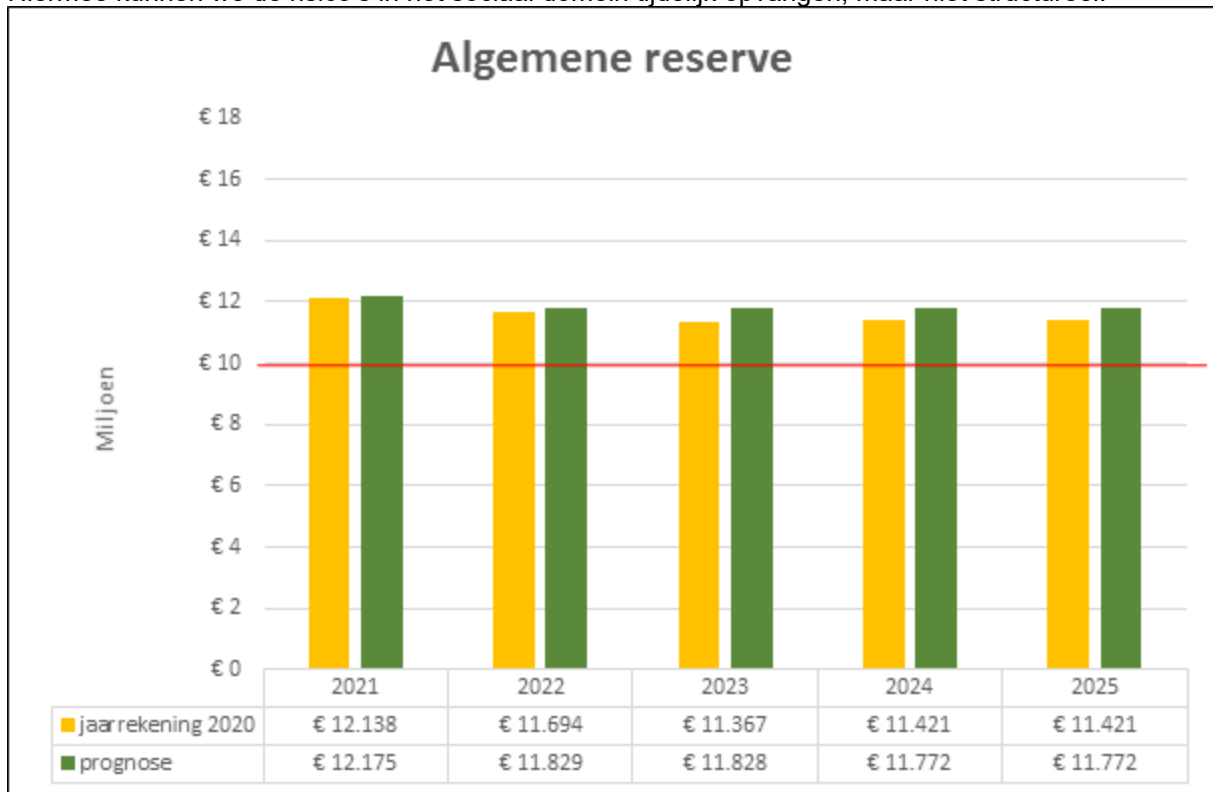
Risico: voor het verschil tussen minimaal en maximaal lopen we een financieel risico.

Overigens is nog geen rekening gehouden met extra bijdragen van het Rijk.

Algemene reserve

In het Financieel Perspectief 2021-2024 hadden we veel aandacht voor de gevolgen van de coronacrisis. Aan de hand van scenario's waren de mogelijke financiële gevolgen in beeld gebracht. In de betreffende paragraaf in het jaarverslag 2020 en in de 1^e tussentijdse rapportage 2021 besteden we aandacht aan dit onderwerp. De algemene conclusie is dat we een relatief gering financieel nadeel hebben ondervonden van de coronacrisis en de beperkende maatregelen.

Voor 2021 is er nog wel een risico van bijvoorbeeld tegenvallende inkomsten (toeristenbelasting en parkeerheffingen) maar voor 2022 verwachten we geen nadelige financiële effecten meer. Als we rekening houden met het resultaat van de jaarrekening 2020 en de 1^e bestuursrapportage 2021 zien we dat de algemene reserve constant ruim boven de ondergrens van € 10 miljoen blijft. Hiermee kunnen we de risico's in het sociaal domein tijdelijk opvangen, maar niet structureel.

Grafiek 2: algemene reserve 2021 - 2025

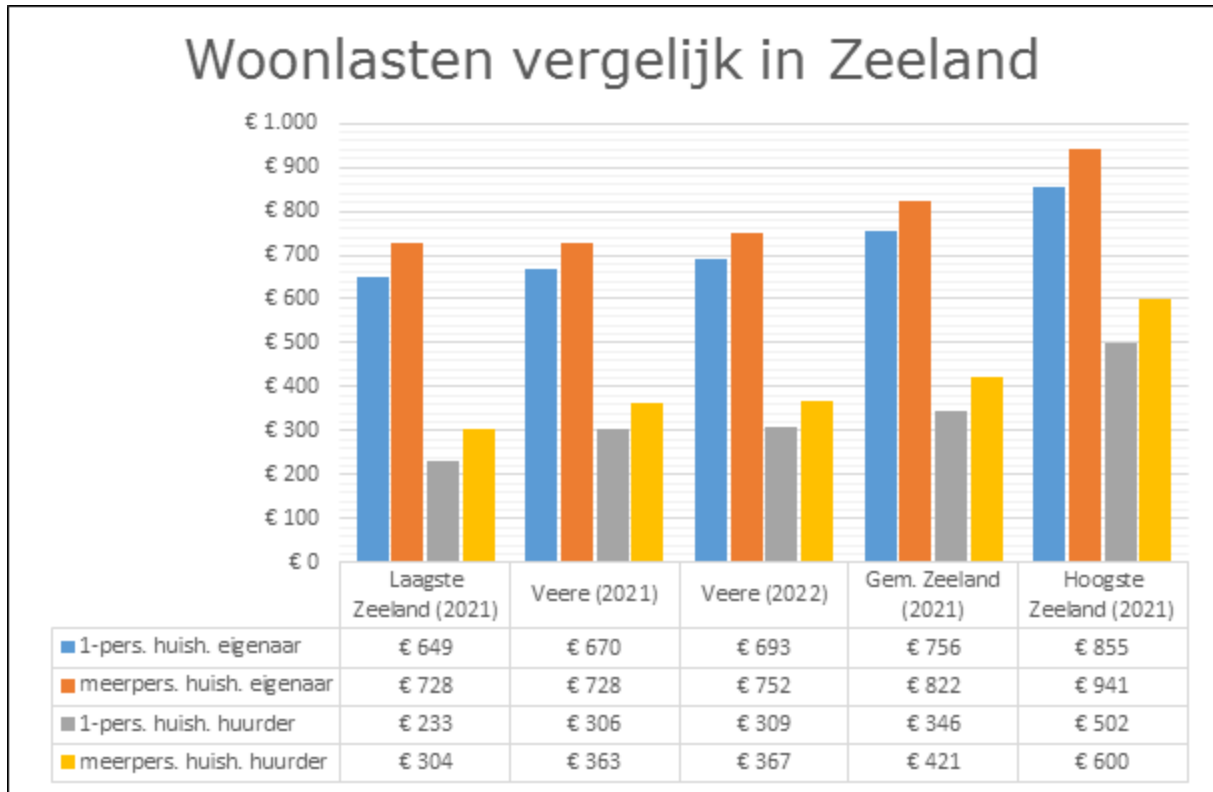
Woonlasten

De woonlasten voor onze inwoners baseren we op de aanslag gemeentelijke belastingen, bestaande uit de onroerende zaakbelastingen, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. De woonlasten voor 2022 stijgen afhankelijk van het type huishouden met maximaal 3,4%.

Over de extra verhoging (bovenop het inflatiepercentage van 1,2%) van de onroerende zaakbelastingen in 2022 met 5% is in de vorige begroting al een uitspraak gedaan. Voor de andere woonlasten streven we naar volledige dekking van de kosten en kunnen we volstaan met een inflatieverhoging van 1,2%.

In 2022 voeren we voor de afvalinzameling diftar in. Voor de uitgangspunten en een indicatieve berekening van de tarieven afvalstoffenheffing voor 2022 heeft de gemeenteraad inmiddels een voorstel ontvangen. De gemeenteraad neemt daar op 7 juli 2021 een besluit over. Voor de berekening van de woonlasten voor 2022 gaan we uit van een gemiddeld aantal aanbiedingen van de bak voor restafval.

Hieronder zijn de totale woonlasten voor verschillende typen huishoudens grafisch weergegeven voor 2021 en 2022 in vergelijking met Zeeland (2021).

Grafiek 3: woonlasten vergelijk in Zeeland (2021/2022).

Besluitvormingstabel 2021

Versie:
Gebruik: MT/DT / College / Presidium
Vergaderdatum presidium:

